

878 1
9
166. f. Ger.
K
IVRIDICAE

DE PACTIS DO-
TALIBVS ASSERTIONES:

Quas

AVSP. DIVIN. NVM.

AMPLISSIMO IVRECONS:
COLLEGIO PERMITTENTE
ET APPROBANTE

PRÆSIDE

NOBILI, CLARISSIMO,

CONSVLTISSIMO QVE VIRO, DOMI-

NO FRIDERICO MARTINI I. V. D. S. CAE-

sarei Palatij Comite; nec non Sac. Caesar. Maiest. &

reliquorum Serenissimorum Archiducum Austria

Consiliario &c. Professore Canonum in florentif-

sima Friburgensium Academia primario:

Idco & hora consuetis

Publicæ exercitationis gratia tueri ac propugna-
re conabitur. **viges. die** Nouemb.

Ioannes Balthasar Schlegell Brisacensis LL. Stud.

FRIBVrgi BRISGOIAE,

Apud IOANNEM Strasserum.

M. D. C. I X.

NOBILIBVS, CLARIS-
SIMIS, ET SPECTATISSIMIS
VIRIS: CONSVLI, PRAEFECTO, AC RE-
LIQVO BRISACENSIVM VRBIS MA-
gistratui Vigilantissimo; Do-
minis suis clementissimis.

*Omnibus studiis, quorum aliqua
esse perfectio solet, Nobiles, cla-
rissimi, ac spectatissimi Viri, ni-
hil admodum vsui est, aut ad pri-
mitias, aut ad fastigium & colophonem artis,
quam exercitium. Eo verò, ut numero di-
cam, velitatur miles, pugillatur futurus pala-
strita, architectus, quàm altas turres & cul-
mina, antè humiles casas molitur; & nec odi-
osum modo, sed & ridiculum est; in dolio figu-
larem artem discere. Sed enim & in brutis
hic labor; neq; ad belli vsu ac feroces turmas
prius accersitur sonipes, quàm ut Maro in-
quit Georgicorum tertio.*

EPISTOLA DEDICAT,

*animos atq; arma videre
Bellantum, lituosq; pati, tractuq; gementem
Ferrerotam & stabulis frenos audire sonantes*

didicerit. Ita & ij, qui olim in amplissi-
mam civilium controuersiarum arenam ple-
no gradu descensuri sunt, consilio optimo, pri-
usquam agenda rei manum admoueant, litu-
os pati, periclitari de leuioribus, subinde pu-
gillari atq; etiam velitari solent. Ea propter
ego multa doctissimorum Virorum iuuenumq;
exempla secutus, ut & ipse periculum ante,
quam dispendium facerem, exercitij gratia
pauca quadam & breuiuscula è diuersis iuris
utriusque voluminibus sub titulo dotalium
pactorum theoremata contuli: tanto quidem
audentius, quanto certius omnia illa & mul-
to plura sciebam hac tempestate in conuentio-
nibus, qua de matrimonio fiunt, non circa ani-
morum, vitæ & honestatis conuenientiam, sed
iuxta Satyrici illud in Satyr. tertia.

*Protinus ad censum, de moribus vltima fiet
Questio, quot pascit seruos, quot possidet agri
Iugera? &c.*

circa nûmos & rem familiarem institutis sole-
re frequentari. Verû, etsi probè intelligebam

pro-

EPISTOLA DEDICAT.

proposito meo cû ob materia nobilitatem, tum
vsum percelebrem, tum vero & quàm maximè
quidem ob prasidiû nobilis atq; clarissimi Vi-
ri Domini Friderici Martini, Brisack ur-
bis, qua mihi patria vobiscum cõmunis est, Ad-
vocati & Defensoris strenuissimi nihil qua au-
thoritatem, qua patrocinium, qua calumnia-
rum propulsiõnem defore; tamẽ quo magis eas-
dem theses insuper DD.VV. singulari nomi-
ne ac iudicio, ut Patronis inscriberem, quasi
nominis vestri splendore summam primû dig-
nitatem consecuturas, & ipsum id, ut vobis
debeant si qui in eas inciderint, quod ad pri-
mam paginam hilares ac latiperuenient, rati-
ones me & pragnâtes & plurima impulerunt.
Mouebat inter cetera, Patriæ communis a-
mor, quo mihi ne sit quicquã antiquius. Mo-
uebat diligentia vestra, sedulitas, & pruden-
tia singularis, qua in administranda Republ.
utimini: quam venerantur cives, amant in-
cola, exteri suspiciunt & admirantur. Mo-
uebat beneuolentia & humanitas in parentem
p. m. vestrum olim, utinam & hac luce, colle-
gam exercita: post illum in meos: & cum istis
in me

EPISTOLA DEDICAT.

in me quoque; quibus omnibus ita devinctum me habetis, ut gratiam me referre non censeam sit tantum ea praestem qua possim. Hunc igitur primum ingenij mei foetum nobilib. & clariss.

DD. VV. una cum omnibus obsequiis merito, lubensque & volens, offero, dedico, consecro; necnon interea & illud obtestor, ut leuissime hoc munus in sinum benignitatis vestrae sereno & hilari vultu recipiatis, boni consuletis, & ad summam omnium illius meminertis quod vulgo dicitur: olim maiora. DEVS ter. opt. max: DD. VV. dulcissima patria nostra quam diutissime sospites vegetas atque incolumes conseruet. Data Friburgi post. Id. Nouemb. anni à partu Virgineo MDCCXIX.

Nobil. clarissimq. DD. VV.

*Humillimus & Addi-
ctissimus civis*

*Joannes Balthazar
Schlegell. LL. Stud.*

DE

DE PACTIS DOTALIBVS THESES IVRIDICAE.

Cum quid de bonis coniugum fieri oporteat controuersia est, primae pactis dotalibus deferuntur. Ioann: Schneid. lib. 3. institut. rubr. de success. ab intestat. cap. de success. inter virum & uxorem. num. 1.

THESIS PRIMA.

Definitio & Divisiones.

PACTA dotalia alia propria, alia impropria sunt propria ea dicuntur, quibus de dote inter virum, uxorem & eos qui repetere illam valent, & à quibus repeti potest, a) vel tacite b), vel expresse c) conuenitur.

a) l. 1. ff. de pact. dotalib.

b) l. 11. l. 24. l. 25. l. 26. ff. eod.

c) t. t. ff. de pact. dotalib. & C. de pact. conuent.

I I.

Improprie & generalius dotalia pacta dicuntur, quibus coniuges, ijque quorum interest nuptiarum tempore a) de fortunis & bonis suis, quid ijs vel stante vel soluto coniugio fieri velint, paciscuntur.

a) l. 1. l. si pater §. 1. l. cum maritus. 29. in princ. ff. hoc tit.

I I I.

Inde illud in pugnam venit bonæ fidei sint eiusmodi pacta necne? & quia doti potissimum, qui contractus & actio

THESES IURIDICÆ.

actio ex eo oriunda plerumque bonæ fidei est, a) accedere solent, eius quoque naturam sortiri b) Iasonis auctoritate c) assero.

a) *l. sed etsi 21. ff. solut. matrim. l. unic. §. sed etsi. C. de rei vxor. action. ubi Sichard. num. 6. Andr. Gail. lib. 2. obseru. 79. num. 8. §. fuerat instit. de actionib.*

b) *in unitis enim ad invicem dignius trahit ad se minus dignum. Iason. in dict. l. 1. ff. de verb. oblig. column. 4 in fin. per t. in l. 2. verb. ubi autem aliquid. C. communia de legat.*

c) *¶ Veseimb. ad tit. ff. de pact. num. 3. in fin.*

I V.

Verum huiusmodi pacta cum extraneo dotem constituyente inita bonæ fidei esse a) negatur, b)

a) *cum eo casu nec dotis actio bonæ fidei sit. gloss. in l. 2. in princip. super verb. nec cogitur. ff. solut. matrim. Schneid. §. fuerat num. 14. instit. de action. & Mynsing. nu. 31. inst. eod.*

b) *c. accessorium. de R. I. in 6.*

V.

Eanisi aut iuri scripto a) aut bonis repugnent moribus, b) quo minus sanctè custodienda sint, c) nihil ambigo.

a) *l. unic. C. de rei vxor. action. in fin. ¶ Veseimb. num. 1. & sequent. hoc tit.*

b) *vulgata l. pacta. 6. C. de pact. ubi Sichard.*

c) *l. 10. C. de pact. l. 1. de pact. convent. eod.*

VI.

Ex pactis huiusmodi quædam a) ex solâ & liberâ paciscentium voluntate pendent; quædam regulam à iure præscriptam habent, in quibus non semper contrahentium voluntas servatur. b)

a) *l. si pater. §. 1. hoc tit.*

b) *l. 14. ff. eod. l. 1. §. 1. ff. de dote præleg. l. 3. Cod. de pact. convent.*

Alias

THESES IURIDICÆ.

VII.

Aliàs in licita & illicita partiuntur, a) vt licitorum seu vtilium nomine, quæquæ bonis moribus aut scripto iuri non aduersantur veniant; cætera sint illicita. b)

a) *Gædd. in l. itinere faciendo. 3. ff. de V. S. num. 31. & seqq. Cuiac. in parat. C. de pact. convent.*

b) *d. l. unic. in fin. C. de rei vxor. actione.*

II X.

Quædam a) præterea tacita sunt, quædam expressa: expressa vulgo trita sunt: tacita ea de quibus legis fictione convenit, intelligo; vt ne alienetur fundus dotalis; b) vt maritus soluto matrimonio dotem restituat; c) aut non restituat. &c. d)

a) *gloss. ad rubric. ff. de fund. dotal.*

b) *tot. tit. ff. & C. de fund. dotal.*

c) *l. 2. hoc tit. nost. l. 1. §. 1. ff. de dote præleg. quæ tamen restitutio frequenter nostratum locorū statutis & moribus exolevit.*

d) *casus in l. inter socerum. 26. §. 2.*

De forma Pactorum dotalium.

IX.

Ornantur & vestiuntur dotalia pacta vel testibus, vel scriptura, vel stipulatione, vel iuramento interposito. a) De numero testium dubitatur: Cum de futura successione disponitur, quinque b) requiri existimo.

a) *de quibus singulis ordine.*

b) *¶ Veseimb. num. 4 ff. hoc tit. per l. final. in fin. C. de Codicill. & l. final. C. de donat. caus. mort.*

X.

Scriptura, nisi aliud materia postulet, a) ad valorem pactorum dotalium non est necessaria b) quamvis

B

non

non temerè adhibeatur, idq; & olim c) & hodie usu receptum sit.

a) *inf. de union. prol.*

b) *l. pactum quod bona fide. C. de pact. ubi Gothof. & gloss. l.*

6. C. de dotis promiss. VVesemb. num. 4. ff. hoc tit.

c) *l. ult. C. de dot. caut. non numer.*

XI.

Pacta circa dotem & ἀντιφερνὴ intra legitimam donationis quantitatem constitutam insinuatione non egent;

a) neque ex parte mulieris, b) tametsi D. aureis illæ maiores sint; secus est ex parte viri. c) Cæteræ inter virum &

uxorem susceptæ donationes, quatenus definitam à lege

d) summam excedunt, omnino indigent, neq; aliter silentio donatoris confirmantur. e)

a) *l. sancimus. 34. in princip. C. d. de donation. ubi Sich. n. 6. & 7.*

b) *d. l. sancimus. §. alias vero. vers. his insuper. l. minorib. C. de donat. ante nupt. auth. eo. decursum. 6. eod. Nouell. 127.*

c. 2. VVesemb. hoc tit. num. 4.

c) *d. auth. eo decursum. d. nouell. 127. c. 2. ubi gloss. & in nouell. 119. verb. apud virum. collat. 9. t. 2. Dionys. Gothof. d. cap. 2.*

d) *l. penult. in fin. C. de donat.*

e) *l. donationes C. de donat. inter vir. & uxor.*

XII.

In constituendâ & restituenda dote expressa inter socerum, generumque stipulatio non requiritur a) cum illa quantumvis partes obmutuerint, legis ingenio b) intercessisse fingatur.

a) *l. 6. C. de dotis promiss.*

b) *l. unic. §. 1. C. de rei vxor. act. gloss. & Sichard. ibid. nu. 4. Schneid. §. fuerat. instit. de action. num. 21. & Mynsing. ibid. num. 24.*

Inde est

XIII.

Inde est, quod surdus & mutus promissam, datamve dotem ex stipulatu conditione rectè & petât & repetant. a)

a) *Schneid. d. §. fuerat. num. 26. inst. de actionib.*

XIV.

Qua ratione. si extranei, quales sunt: mater a) fratres, auus maternus, &c. & etiam pater pro se tantum contendens, b) dotem, quam soluerunt pro filia, sibi reddi voluerint, expressa stipulatione opus habent. c)

a) *l. unic. §. extraneum. C. de rei vxor. act. Sich. ad rubr. C. de iure dot.*

b) *Schneid. d. §. fuerat. num. 25. inst. de action.*

c) *d. l. unic. §. accedit. Myns. d. §. fuerat. num. 30.*

XV.

Pactio de dote restituenda fideiussor non rectè adijcitur, a) Sed tamen adiectus iuramento rectè se obligat. b)

a) *l. 1. C. ne fideiuss. vel mandat. dot. And. Gail. obs. 84. num. 10. lib. 2.*

b) *Couar. in relect. c. quamvis. de pact. in 6. part. 2. §. 2. in fin.*

XVI.

Si pactis, quæ alias scripto iuri resistunt, iuramentum appositum fuerit, an ideo valida sint? Nos nisi iuris prohibitio rationem in bonis moribus, a) aut publico bono b) immediatè fundatam habeat, firma c) defendemus.

a) *cap. non est obligatorium. de R. I. in 6. l. non est dubium. C. de legib. iuxta intellectum illius traditum à Couar. in cap. quamvis. de pact. in 6. 2. part. num. 7. l. iuris gentium. §. & generaliter ff. de pact. Couar. d. cap. quamvis. part. 1. §. 3. num. 10. vers. nam ubi manifestè. & §. 6. num. 14. & part. 2. nu. 1. & seqq. præsertim. 12. Martin. Fran. in cap. cum contingat. extra. de iureiur.*

THESES IURIDICÆ.

b) *d. l. non est dubium. addito Couar. 2. parte §. 1. n. 1. & seqq. Gail. lib. 2. obs. 42. nu. 4. Mart. Fran. in d. c. cum contingat. num. 19.*

c) *t. in c. quamuis. de pact. in 6. c. cū contingat. ext. de iureiur. c. licet mulieres. eod. in 6. auth. Sacramēta puber. C. si aduersus vendit. fusè Couar. in relect. d. c. quamuis. part. 2. §. 1. & seqq. & part. 3. §. 4. num. 17. in fin. Andr. Gail. lib. 2. obs. 40. n. 2. & seqq. Myns. cent. 2. obs. 33. Mart. Fran. in d. c. cum contingat. num. 1. & 26.*

XVII.

Si contrahentes per fidem suam; *Bei ihren Treuen und Ehren* pacta conuenta se seruatueros promiserint, iuramentum præstitisse non a) censentur.

a) *Couar. d. cap. quamuis. part. 1. §. 2. num. 4. Ludou. Gilnhauss. c. 6. part. 6. §. 6. num. 6. arboris indic. civilis.*

De materia pactorum dotalium.

XIX.

Materia pactorum dotalium est dos ipsa, a) donatio propter nuptias, b) cætera horum accidentia, vt fructus, c) impensæ d) &c. pactum vnionis prolium. An etiam successiones? distinguitur, e) aut enim repudiandæ, aut acquirendæ, aut conseruandæ.

a) *totot. ff. de pactis dotalib. & C. de pact. conuent. &c.*

b) *ad quam eadem pacta extendi solent. l. ultim. C. commun. vtriusq. indic. tam famil. &c. l. cum multa. 20. §. simplices etenim. C. de donationib. vbi Sichard. num. 7. & seqq. auth. equalitas. cum auth. seq. C. de pact. conuent. Andr. Gail. obs. 78. lib. 2. num. 1. & seqq. Myns. §. fuerat. num. 18. & seqq. Iacob Rick. tract. de vnion. prol. cap. 7. num. 15.*

c) *l. 4. §. fin. ff. hoc tit. l. 31. ff. eod.*

d) *l. 5. §. fin. ff. eod.*

e) *Ioan.*

THESES IURIDICÆ.

c) *Ioann. Gödd. l. itinere faciēdo. 3. n. 38. ff. de V. S. And. Gail. lib. 2. obs. 125. n. 2. Sichard. in l. pactū dotali. n. 3. & seqq. C. de Collat. Schneid. §. si quis postulante. nu. 6. instit. de action.*

XIX.

Pactum de non succedendo renunciantem obligat, si fuerit iureiurando firmatum, a) si minus, non obligat. b)

a) *c. quamuis. de pact. in 6. Dyn. in c. non est obligator. de R. I. eod. num. 6. Gödd. & alij sup. cit.*

b) *d. c. quamuis. verb. iure civili. t. in l. qui superstitis. ff. de acquirend. heredit. l. ult. ff. de suis & legit. heredi.*

XX.

Ex quo defenditur consuetudo, qua filia pro modo bonorum, quæ pater tempore nuptiarum habuit, a) sufficienter c) dotata c) compositis pactis dotalibus reliquæ successioni iuratò renunciat.

a) *Couarr. in relect. cap. quamuis. part. 3. §. 2. nu. 7. versic. regulariter tamen.*

b) *Sichard. d. pactum dotali. nu. 9. C. de collation. Andr. Gail. lib. 2. obseru. 147. nu. 6.*

c) *Couar. d. §. 2. num. 1. & 7. in fin. & §. 4. nu. 15. Sichard. in d. l. pactum dotali. nu. 8. C. de collation.*

XXI.

Neque refert, minor an maior a) renunciationem fecerit; dummodo maior b) etiam beneficio l. 2. C. de rescind. vendit. iuramenti virtute renunciasse præsumatur; quod in minore c) secus est.

a) *Couar. d. c. quamuis. part. 3. §. 1. num. 4.*

b) *idem part. 3. §. 4. num. & seqq.*

c) *Cou. ibid. n. 9. & seqq. Andr. Gail. d. obs. 147. nu. 7.*

XXII.

Quid si acquirēda successio? Pactis hæreditatē non dari iure ciuili est constitutū, a) ne tituli acquirēdi dominij rerū inter viuos, & per vltimam voluntatē confundantur.

a) *l. here-*

THESES IURIDICÆ.

- a) *l. hereditas, C. de pact. conuent. l. pactum quod dotali. l. licet. Cod. de pactis. Gōdd. l. itinere, 3. num. 38. ff. de V. S. Sichard. & alijsup. relat.*

XXIII.

Hinc pacta de succedendo affirmatiua conscio & anuente illo, de cuius hæreditate agitur inita, nedum bonis moribus non resistere, a) verum & iuramento firmari & pluribus locis ita hodie frequentari, b) Couarr. auth. persuasus c) existimo.

- a) *l. ult. C. de pact. verb. nisi ipse fortè.*
b) *Mynsing. cent. 2. obseruat. 33. num. 10. Iacob Rick. tract. de union. prol. c. 2. num 41. Gail. obseru. 125. num. 5. lib. 2.*
c) *Couarr. c. quamuis. part. 3. num. 4. Dionys. Gothofr. in l. licet, Cod. de pact.*

XXIV.

Ad dotis pacta reuertor, in quibus distinguendum est, an de soluenda illâ, an restituendâ agatur. De soluenda conuenire nil impedit, quo minus illa certo vel incerto tempore petatur à socero, vti: ne viuo illo constante matrimonio, a)

- a) *l. cum pater 11. l. aliud est. 19. ff. hoc tit.*

XXV.

Ex quo consequitur, quod facto eiusmodi pacto; viuo patre mortua filia si a) fuerit, aut sine causa diuerterit, dos peti omnino nequeat; mortuo vero socero & matrimonio valido b) vti que.

- a) *d. l. cum pater. 11. ff. hoc tit.*
b) *d. l. cum pater & l. obres quoq. 20. §. si conuenerit. ff. hoc t.*

XXVI.

Mulier pacta, ne dotis dimidia à se peteretur, & poenam stipulata, vnâ pænæ persecutionem & pacti exceptionem non

THESES IURIDICÆ.

nem non habet, a) sed si ad pænâ egerit, soluere dotem compellitur; sin recuset, pænâ accepto feret. b).

- a) *l. si pater. §. 2. ff. h. tit. l. rescriptum. 10. §. si pacto ff. de pact.*
b) *d. §. si pacto. & ibi gloss.*

XXVII.

Eo tempore, quo dos est numerata, a) aut esse spectatur, b) id iuris est, conuenire non posse vt illa mulieri siue constante siue viri morte soluto matrimonio pereat, c)

- a) *l. quoties pater. in princ. verb. caterum si interposito tempore. ff. soluto matrim.*
b) *Bald. in l. licet. hoc t. casus in l. attilicinus. ff. hoc tit.*
c) *l. 2. l. si is qui. 56. §. ibi dos. ff. de iure dot. l. 2. hoc t. nost. l. 1. ff. solut. matrim. 1. 1. §. 1. ff. de dot. preleg. l. 3. Cod. de pact. conuent.*

XXIX.

Neque vt serius quam per leges liceat, mulieri restituatur, a) valet conuentio: ergo pactum, quo conuenit vt tanto serius b) restituatur dos, quanto serius data fuerit, iure invalidum est.

- a) *l. 16. ff. h. t. l. 18. eod.*
b) *l. Attilicinus. 17. ff. eod.*

XXIX.

At nihil obstat huiusmodi pacta aut facto diuortio a) fieri, aut in diuortij tempus conferri. b)

- a) *l. licet. 18. ff. hoc tit.*
b) *l. 1. ff. de dote preleg. §. 1. vbi gloss.*

XXX.

Quo casu, ne ob res amotas, impensas necessarias agatur, & quod de culpa non teneatur maritus a) eadem ratione rectè conuenit; quod tamen & ipsum constante matrimonio fieri b) prohibitum est.

- a) *l. obres quoq. ff. hoc tit. gloss. in l. 5. eod.*
b) *d. l. 5. ff. hoc tit.*

Fructus

XXXI.

Fructus dotis ante nuptias percepti in dotem vertuntur, a) post nuptias lucro mariti cedunt. b)

- a) l. 7. §. si fructus. l. si seruo. 47. ff. de iure dot. l. 38. §. 12. ff. de usur. l. si ante nuptias. 6. ff. solut. matrim. gloss. in l. unie. C. de rei vxor. act. §. cumq. ex stipulatu. verb. portione.
b) l. 20. C. de iure dot. l. 7. l. si is qui. 56. §. ibi dos. ff. eod.

XXXII.

Inde est, quod conuentio ut ex fructibus mulieris creditor dimittatur, sit mera donatio. a)

- a) l. 28. & ibi gloss. ff. h. nu. 1. & consequenter invalida. nam & ea locupletior facta intelligitur, quæ are alieno suo, interuentu viri liberata est. l. si cum mulier. 50. in princ. ff. de donat. inter vir & vxor. d. l. pro onerib. 20. C. de iure dot.

XXXIII.

Pactum, ut fructus ex dotali fundo percepti vertantur in dotem, iure non subsistit; a) quia paria sunt: b) dotem non constituere, & constituere sterilem.

- a) l. 4. ff. hoc tit. gloss. ibi. eod.
b) gloss. & Bald. eod. & habetur. l. cum pater. verb. ne diuersa sentent. ff. eodem.

XXXIV.

Si tamen dos eo maior sit data, ut vir ex fructibus in sortem conuersis vsuras perciperet, valet conuentio, l. 4. hoc tit. nost. gloss. in verb. distinguit. eodem.

XXXV.

Firmum quoque est pactum, ut mulier seipsam alat, tueatur & onera sua sustineat. a)

- a) d. l. 4. in fin. l. 21. & de donat. inter vir. & c.

XXXVI.

Cumque fructus dotis marito in compensationem onerum

onerum vxoriarum debeantur; a) fructus illos, matrimonio soluto inter virum & mulierem, eorumque hæredes pro rata temporis diuidendos esse b) conficitur.

- a) l. dotis fructum. 7. ff. de iure dot. l. pro oneribus. C. eodem Andr. Gail. lib. 2. obser. 80. num. 1.
b) l. unie. §. cumq. ex stipulatu. ubi gloss. C. de rei vxor. act. l. diuortio. l. fructus. l. de diuisione. ff. solut. matrim. Couarr. tom. 2. variar. resolut. lib. 1. c. 15. num. 7.

XXXVII.

Pactum tamen inter coniuges conuenire potest, ut extremi anni fructus nondum percepti lucro solius mulieris cedant. a)

- a) l. si inter virum. ff. hoc tit.

XXXVIII.

Sub materiam pactorum dotalium cadit etiam vnio seu parificatio prolium, quæ ad adoptionem accedere, a) & de futurâ hæreditate pactio videtur. b)

- a) Iacob: Rick. tract. de union. prol. c. 9. in princip.
b) Andr. Gail. lib. 2. obseru. 125. num. 4. & 9. Rick. tract. de uni. prol. c. 3. num. 25. & seqq.

XXXIX.

Est enim pactum magistratus autoritate subnixum, a) quo diuersorum matrimoniorum liberi respectu bonorum in ijs acquiritorum pariter habituri b) ab his, quorum interest c) declarantur. d)

- a) Andr. Gail. lib. 2. obseru. 125. num. 5. Iacob: Rick. cap. 6. de union. prol. num. 5.
b) idem Rick. t. cap. 7.
c) idem c. 4. per tot.
d) idem. cap. 1. num. 8.

XL.

Ex quo constat huiusmodi pactis de parentelâ a) potius, &c

tius, & æqualiad vtriusque matrimonij bona iure acqui-
rendo, b.) quam de successione c.) tractari.

a) Rick. d. c. 3. num. 6.

b) id. c. 7. num. 1.

c) id. Rick. d. c. 3. num. 6. & seqq.

XLI.

Vt autem in foro subsistat hæc vnio, desiderantur iu-
dex a) ordinarius, cognati, b) aut amici etiam honesti-
ores, & liberorum curatores, c) qui omnes d) iurent se
credere filijs hoc pactum salutare fore. e)

a) arg. l. ult. C. de adopt. Rick. c. 6. num. 4. & c. 9. num. 17.

b) idem Rick. d. c. 6. num. 9. & 10. argum. l. 2. C. de adopt.
& ratio notabilis in l. transactionem. C. de transactioni.

c) idem Rick. d. cap. 6. num. 19. arg. l. quod ne. ff. de adopt.

d) cognati, amici, & curatores.

e) Rick. d. c. 6. num. 17. Requiritur hæc etiam; Inn Frey-
burger Stattecht/ tit. 4. tractatus. 3. rubr. Von vergleich-
ung vnd anwünschung der Kind/S. wann aber. Andr. Gail.
lib. 2. obseru. 125. num. 5. & seqq.

XLII.

An & a) scriptura? immò & causæ b) cognitio &
præterea decretum c) aliter d) etiam iuramento e) fir-
mata non tenet.

a) Rick. d. cap. 6. num. 30. & seqq. argum. l. 4. Cod. de adopt.
text. in l. ult. C. eod. & gloss. in l. penult. ibi sub gestorum te-
stificatione. C. de emancip.

b) Rick. d. l. num. 43. facit text. in l. nec ei. §. & primum
quidem. ff. de adoption.

c) idem Rick. num. 45. Andr. Gail. cit. loc. num. 7.

d) Andr. Gail. dict. loc. num. 8.

e) argum. eorum, quæ tradit Couar. in relect. c. quamuis. de
pact. in 6. part. 2. §. 6. num. 4.

Qui dotem dare, aut de illa pacisci queant.

XLIII.

Dotem quisvis, a) cuiuscunque sexus conditionisq; ,
dum tamen legitimæ ætatis sit, constituere potest.

a) l. promittendo dotem, 41. vli gloss. verb. conditionisq; ff.
de iure dot. l. generaliter. C. ad Senatufc. Velleiam.

XLIV.

Vnde consentaneum est, quod mulier minor nun-
quam nupta, non auctore curatore, sicuti nec expressè, a)
nec tacitè b), dotem in rebus preciosis & immobilibus
præsertim, promittere potest, ita de dote pacisci nequeat.

a) l. prædia. C. de præd. minor. vbi Bald. l. 22. C. de administr.
tutor. vel curat. & ibi gloss. verb. vel in dotem l. ult. C. si ma-
ior fact. ibi: excepta propter nuptias donat. Nobilis & clarissim:
D. Fridericus Martini, Præceptor & Præses honorand. in re-
lect. cap. 2. extr. de sponsalib. in ea quæst. an mulier intelligatur
omnia sua bona dedisse in dotem. 2. casu principali. conclus. 1.
versic. Ratio prima est. Gædd. ad l. 21. num. 10. ff. de V. S.

b) idem obseruandus dominus Præses loc. cit. Ludou. Gilnhaus.
cap. 6. part. 7. §. 37. num. 1. arboris iudic. civil. Sich. in l. certæ
iuris. §. num. 12. C. de locat. & cond.

c) cum non entis nullæ sint qualitates. l. eius qui. §. quod si sti-
pulatus. ff. si certū petatur. text. in l. si seruum. §. 1. & ibi Bart.
ff. de action. empti.

XLV.

Cæterum circa personas de dote paciscentes nonnul-
la est differentia. nam aut pater, aut filia, aut vero extra-
neus pactum facit, idque vel ante vel post datam dotem.

Daturidotem extraneus a) & pater, b) quicquid libuerit, etiam in scia muliere c) pacisci queunt.

a) l. 20. §. si extraneus. ff. hoc tit. n. gloss. §. accedit. verb. fecerit. C. de rei vxor. act.

b) l. quoties pater. 29. in princip. ff. solut. matrim.

c) d. l. 20. l. cū dos. 7. verb. quanquā initio dot. dand. ff. h. t. n.

XLVI.

Vbi dederint, quia dos mulieri iam est quæsitā, a) extraneus nihil penitus: b) pater in suum tantum non etiam filix dispendium c) pacisci potest.

a) d. l. cum dos. §. hoc tit. nost. l. 1. in fin. ff. de dotis collat.

b) Ratio habetur in l. vnic. §. accedit. verb. cum donasse magis. C. de rei vxor. action. Gothofr. ibidem.

c) l. cum à socero. 7. C. de iure dot. l. post nuptias. ff. eodem. d. l. cum dos ff. h. t. nost. l. si conuenit 6. C. de pact. conuen.

XLVII.

Filia data dote è re patris vtiliter, in eius vero incommodum frustra paciscitur: in proprium autem damnum aut cōmodum, quicquid pacta fuerit, efficaciam habet. a)

a) d. l. cum dos. hoc tit. nost.

XLIIIX.

Non igitur temerè iureconf. pacta, quæ de reddenda dote fiunt, inter omnes, a) qui dotem repetere & à quibus repeti possit, fieri oportere præcepit.

a) l. 1. l. cum dos. ff. hoc tit.

XLIIX.

Ambigitur, si facto diuortio matrimonium reconciliatum fuerit, an dos intelligatur redintegrata? si quidem coniuges consensu eorum, qui dotem dedere a) in gratiam reuerfi fuerint, dos denuo data censetur. b)

a) l. dotem. vbi gloss. l. Diuus Seuerus. l. post diuortium. ff. de iur. dot. l. cū maritus. 29. §. Tittius. hoc t. vbi gloss. l. in insula.

§. ad

§. ad virum. ff. solut. matrim.

b) alias dos redit ad dantem. l. si ut proponis 7. Cod. de nuptiis. gloss. in l. ult. Cod. commun. utriusq. iud. verb. vel lege l. stipulatio. 63. ff. de iure dot.

De Pactorum dotalium effectus

& sine.

L.

Controuersia grauis est, num pactum de lucranda dote, muliere nondum cognita effectum obtineat; hoc est, maritus dotem lucretur? cuius aientem a) defendam.

a) Nobilis & clarissimus D. Fridericus Martini Præceptor & Præses obseruandus ad rubric. de sponsalib. & matrimon. in fin. versic. hinc est quod statutum, &c. Andr. Gail. lib. 2. obs. 80. n. 4. argum. l. nuptias. ff. de R. I. & l. penult. ff. de testament. milit.

LI.

Si qua inter socerum, generum uè de reddenda dote casu, quo filia nupta mortem obiisset, conuenit, atque stante coniugio socer maiestatis damnatus sit; an filio ex stipulatu actio dotis quæritur? quod a) asserimus.

a) l. 25. §. fin. hoc tit. l. quinq. legibus. ff. de bonis damnator. Couarr. de matrim. part. 2. cap 7. §. 5. num. 8.

LII.

Si filia pactis dotalibus paternæ successionis renunciauerit, an perinde fraternam repudiasse videatur? non videtur. a)

a) Couarr. in relect. c. quamuis. part. 3. §. 3. n. 2. Andr. Gail. lib. 2. obseruat. 148. num. 12.

C 3

Id, quod

LIII.

Id, quod respectu patris etiam verum est, si filiam post renunciationem ad successionem testamenti tabulis admiserit.

a) *Conarr. d. cap. quamvis. part. 3. §. 3. n. 2. Myns. centur. 2. obser. 7. Sichard. in l. pactum dotali. num. 7. C. de collation. Andr. Gail. lib. 2. obseru. 148. num. 11.*

LIV.

An autem facta à filia successionis paternæ renunciatione, casu quo illa ante patrem relictis liberis mortem obierit, liberi non obstante matris renunciatione ad hæreditatem aui delatam admittendi sint, dubium est; aïens tamen verior a) æquiorque videtur.

a) *Conarr. d. p. 3. §. 2, num. 4.*

LV.

In prolium vnione effectus pacti se ultra parentes & liberos respectu parentum cōsideratos a) nequaquam extendit; itaque quicquid fratribus vnitis aliunde, quam parentum occasione obuēnit, diuisione cum fratribus vnitis initā rectē non conferent. b)

a) *Rick. c. 7. num. 1. 4. 49. 68. & seqq. argum. l. Gallus. §. quidam rectē. ff. de liber. & posthum. adiuncta l. 27. ff. de adoption.*

b) *idem Rick. d. cap. 7. num. 3.*

LVI.

Quæsitum est: si recepta sit consuetudo, quod cuiusq; matrimonij liberis bona immobilia in eorum quolibet matrimonio quæsitā in vicem legitimæ afficiantur; an si qui per vnionem in prius matrimonium adsciti fuerint, ij, virtute vnionis in rebus soli etiam subsequente matrimonio partis ius aliquod possint prætere, contendunt nonnulli, sed iniquè. a)

a) *Ratio*

a) *Ratio est, quia vniti germanis & veris comparantur, nec amplius; uti patet ex vnionis descriptione supra data, cui alia conformis est apud Iacob: Rick. cap. 1. num. 8. & 9. atqui germani & veri liberi, recepta huiusmodi consuetudine nullum ad bona immobilia in subsequente matrimonio quæsitā ius habent: ergo neq; vniti. Neq; enim plus operari debet fictio in casu ficto, quam veritas in vero. Gail. lib. 2. obseru. 127. num. 6. per l. 1. ff. de adopt. & l. cum ex oratione. ff. de excusat. tutor. Nicol. Euerhard. in loc. à vi fictionis. 123. nu. 4. arg. l. vnic. in princ. Cod. de rei vxor. act. t. in l. si is qui pro emptore. ff. de vsucap. l. 1. & 2. C. de his qui veniam etat. l. 1. & fin. Cod. de castren. pecul. gloss. in auth. de Sacros. Episc. §. si vero mulier. collat. 9. tit. 15. Rick. de vnion. prol. cap. 6. num. 48.*

LVII.

Verum quicquid iuris naturales & legitimi liberi in bonis parentum sortiuntur, id cum fratribus per vnionem ascititijs (nec amplius illo a) commune est; b) cum ficta hæc filiatio imago sit veritatis. c)

a) *Rick. d. cap. 7. num. 4. 5. 6. & c.*

b) *Idem. c. 3. num. 6. & seqq.*

c) *argum. eorum qua tradit idem Rick. d. cap. 7. num. 82. t. in l. adoptio. 16. ff. de adoption. & in l. si tibi filius. 34. ff. cod. gloss. in fin. ff. de liber. & posthum. §. minorem natu. institut. de adoption.*

LIX.

Pacta dotalia concipiuntur aut simpliciter, quo casu statim obligant: a) aut sub conditione, & pendet obligatio: b) aut in diem, eamque vel certam c) vel incertam, ut si in casum diuortij, d) aut mortem e) alterius coniugis coniecta sint.

a) *per l. in omnibus obligat. ff. de R. I. ubi Dec. l. cedere diem. ff. de V. S.*

b) *d. l. ce*

- b) d. l. cedere diem. ubi Gædd. §. sub condit. inst. de verb. oblig.
- c) l. 14. cum similib. ff. hoc tit.
- d) l. 3. ff. eodem.
- e) l. 23. §. final. ibid. eod.

LIX.

Pacta, ut in diuortij tempus collata non facto diuortio non valent: a) ita & collata in casum mortis in matrimonio contingentem, ante mortem b) nullam producunt actionem.

- a) d. l. 3. hoc tit. nost.
- b) l. 2. l. inter socerum. §. final. in fin. l. Babius Marcellus. 30. & ibi gloss. in princ. & in verb. absolui. ff. hoc t. t. in §. omnis stipulatio. instit. de verb. oblig. l. centesimis. l. cum qui s. 6. §. 4. l. ita stipulatus. 115. ff. de verb. obligat. l. obligationum fere ff. de obligat. & action.

LX.

Si plures in quorum mortis casum pactio facta est, vnâ (naufragio puta) perierint, eius conditio potior est, qui viribus & ætate fuisse firmior a) comperitur.

- a) l. inter socerum h. nost. t. t. in l. qui duos. §. fin. in fin. l. si mulier. 23. & ibi gloss. ff. de reb. dubiis. Ludou. Gilnh. in arb. iudiciar. civili. cap. 6. part. 8. de præsumpt. §. 153. nu. 8, vers. natura enim ipsa suadet.

LXI.

Itaque si inter socerum & generum conuenit, ut si filia mortua superstitem anniculum filium habuisset, dos ad virum pertineret; quod si viuente matre filius obiisset, vir dotis portionem vxore in matrimonio defuncta retineret, & mulier naufragio cum anniculo filio periit, patri tantum portio dotis cederet, a)

- a) l. inter socerum. in princip. ff. hoc t. Conar. tom. 2. variar. resol. lib. 2. cap. 7. num. 9. & seq.

Quid si

LXII.

Quid si inter coniuges pacto conuenit, ut vteruter in matrimonio moreretur, ad alterum dos, aut donatio propter nuptias perueniret, & simul ambo moriantur? Hoc casu, qui cæteris paribus mortis prærogatiuam in mulierem conferunt, errare a) defendemus.

- a) Couarr. tom. 2. Variar. resolur. lib. 2. cap. 7. num. 10. vers. sicul. omnibus his.

LXIII.

Quod si simpliciter conuenit, ut morte viri vel faminæ alteruter dotem, aut propter nuptias donationem lucratur, valet & efficax est conuentio; a) neque anxie perquirendum est, vter ante decēsserit.

- a) t. in l. qui duos. §. si maritus. & ibi gloss. in verb. de dote. Couarr. d. cap. 7. num. 3. Ludou. Gilnh. arbor. iudic. civil. 6. 6. part. 7. §. 153. num. 1.

LXIV.

Sin autem ordo quidam requiritur, is geminus esse potest. Nam aliquando ita conuenit, ut pactum confirmetur morte vnus, nisi alter præmoriatur, & tum perinde valet; a) quia mors vnus contigit, neque constat alterum esse præmortuum; b) quod ad pacti resolutionem exigitur.

- a) t. in l. cum hic status. ff. si ambo. ff. de donat. inter vir. & c. l. si inter virum. ff. de rebus dub. l. si ij, qui inuicem. in fin. ff. de mortis caus. donat. Couarr. dict. cap. 7. num. 4. & 5. Ludou. Gilnh. d. §. 153. num. 2.
- b) Ista ratio est vbi præiunt in d. §. si ambo. & Martiani, in dict. l. si ij, qui inuic. ff. de mortis caus. donat.

LXV.

Aliquando verò ad vigorem pacti non alterum modo mortuum esse, verum etiam id altero superstite euenisse

D

neceffe

necessum est: tunc, si non constat, uter prius mortuus fuerit, conditio & acquisitio lucri deficiunt. a)

a) *Couarr. cit. loc. num. 7. & 8. per t. l. quod de pariter. & ibi gloss. in verb. non esse commissam. & in d. l. qui duos. §. si maritus. verb. locum habebit. ff. de rebus dub. l. idem est. cum l. seq. ff. eodem. Ludon. Gilnhaus. d. §. 153. num. 4.*

Modi, quibus pacta dotalia solvuntur & infirmantur.

LXVI.

Quæ pactis dotalibus simpliciter placuere, adeo firmè non obligant, ut mutuo dissensu a) nequeant retractari.

a) *cap. 1. ext. de R. 1. l. nihil tam naturale. ff. eodem & ibi Dec. num. 1. l. pacta nouissima. 12. C. de pact. text. in l. prout quidq. ff. de solutionib. ext. in §. final. instit. quib. mod. tollitur obligat.*

LXVII.

Quid si iuramento firmata fuerint? Veluti filia, quæ intuitu acceptæ dotis hæreditati renunciauit & quidem iurata? Videndum in cuius fauorem iurauerit; Eo enim iuri suo vel expressè a) vel tacitè, morte puta, mittente nuncium b) obligatio iurisiurandi expirat. c)

a) *Couarr. in cap. quamuis. de pactis. in 6. part. 1. §. 3. num. 1.*

b) *idem part. 3. §. 3. num. 5. & seqq.*

c) *ita Molin. tract. 2. de instit. & iur. disp. 579. num. 19.*

LXIX.

Itaque filia, si in fauorem solius patris, ut eum ab obligatione legitimæ soluendæ eximeret: aut fratrum, ut ij familiæ gloriam opibus conseruare valerent pro quo in dubio maxima est coniectura a) successioni cum iuramento

mento renuncianerit; priori casu pater, cui obligatio est per renunciationem quæsitæ, b) posteriori autem & pater c) patriæ potestatis iure, d) quæ in obligationibus liberorum aliunde, quàm ex castrensi & quasi castrensi peculio quæsitæ vititur: e) & ipsi fratres, quibus hoc casu quæsitæ est, obligationem remittere f) & sororem, filiamuè à iuramenti obseruatione eximere possunt.

a) *Couarr. in relect. c. quamuis. part. 3. §. 3. n. 7. vers. decimo est omnino animaduertendum. Andr. Gail. lib. 2. obs. 148. n. 10.*

b) *ita Couarr. d. part. 3. in princ. num. 10. Sichard. in l. pactum dotali. Cod. de collationib. nu. 7. vers. & est ratio. Molin. tract. 2. de instit. & iur. disput. 579. nu. 23.*

c) *Bald. in cap. ad nostram. 2. col. 2. de iureiur. Bart. in l. qui Roma. §. Flavius. ff. de verb. obligat. & alij, quos refert Couarr. d. part. 3. num. 9. & seqq. Andr. Gail. d. obser. 148. num. 11. Sichard. d. l. pactum dotali. num. 7.*

d) *cui iuri per iusiurandum filia nihil derogari potuit. per t. in c. venientes. ext. de iureiur. Molin. disp. 579. nu. 40.*

e) *Mynsing. §. 1. num. 9. instit. per quas person. nob. acquir. Schneid. instit. eod.*

f) *Semper enim tacitè iuramento inest conditio: rebus ita stantibus. & nisi is, cui iuratur, obligationem remiserit. t. in c. 1. extr. de iureiurand. gloss. & Mart. Vran. in cap. quemadmodum. extr. eod. num. 33. Sichard. dict. l. pactum dotali. n. 7. Couarr. in cap. quamuis. part. 1. §. 3. num. 1.*

LXIX.

Quæ remissio neque dispensatio, a) neque correctio, b) neque interpretatio c) sed obligationis est liberatio.

a) *Est enim dispensatio concessio aut indulgentia, quæ contra ius à Principe impetratur. Couarr. de Matrimon. part. 2. cap. 6. §. 9. num. 1.*

b) *Correctio fit, cum omnis autoritas & vis legis, ex qua obligatio oriebatur, tollitur. Nobilis & clarissimus D. Fridericus Martini in relection. cap. cum ad monasterium. extr. de statu religiosor. notab. 1. vers. corrigere legem.*

c) *Interpretatio est explicatio iuris, qua ostenditur res controuersa includatur in obligatione, necne. idem Couarr. cod. §. 9. num. 2. & seqq. à quibus omnibus remissio ista nimisquam remota est.*

LXX.

Eodem iure superior tam secularis, a) quàm Ecclesiasticus, b) qui ex causâ bona & obligationes subdito quæstias auferre potest, c) citra dispensationem iuramenti nexum dissoluit.

a) *Couarr. dict. cap. quamuis. part. 1. §. 3. num. 36. & seqq. Nobilis & clariss. D. Frideric. Martini Præceptor & Præses honorand. d. cap. cum ad monasterium. circa fin. versic. ceterum quod dictum est. Molin. tract. 2. de iustit. & iur. disput. 149. col. 4. lit. b.*

b) *Couarr. d. cap. quamuis. part. 1. §. 3. num. 14. & seqq.*
c) *Andr. Gail. lib. 2. obseruat. 56. num. 1. Mynsing. cent. 5. obseru. 97. num. 4. Molin. d. disput. 149. col. 3. lit. c.*

LXXI.

Quid si priuati fauorem nō concernat iusiurandum? videndum cuius fori materia sit. a) Cumque iuramentum actionis naturam non mutet, b) verum est in omni iuramento intelligi superioris auctoritatem exceptâ, c) & iureiurando iuri superioris d.) nil derogari.

a) *Couarr. d. part. 1. §. 3. num. 4. idem lib. 1. variar. resolut. cap. 4. num. 8.*

b) *Couarr. dict. §. 3. num. 30. & 31. versic. idem confirmatur. & §. 4. num. 1. & seqq.*

c) *Couarr.*

e) *Couarr. d. §. 3. num. 11.*

d) *cap. venientes. extr. de iureiurand.*

LXXII.

Itaque iudex, qui disponentium mentem interpretari potest, a) idem quousque se vigor iuramenti extendat, declarare valet: quæ declaratio propriè non est dispensatio. b)

a) *Couarr. dict. §. 3. num. 28. & 33. t. in cap. ad nostram. 3. de iureiurand.*

b) *Idem Couarr. dict. §. 3. num. 10. versic. quod si dubium sit.*

LXXIII.

Inde, qui certa vrbis alicuius statuta obseruaturum se, iuratò deuinxerit, necesse habet auctoritate superioris abrogato huiusmodi statuto, salua iurisiurandi religione ab eius obseruatione discedere,

Couarr. d. cap. quamuis. part. 1. §. 3. num. 12. versic. præsertim illud. & num. 18. ibidem.

LXXIV.

Simplex absolutio ex causâ siue iustâ, a) siue iniustâ, b) aut dispensatio propriè dicta cōtraiuramentum c) nullo pacto admitti potest. d)

a) *quia iuramenti redditio est de iure diuino. Mart. Fran. c. quanto. de iureiur. num. 28. t. in cap. etsi Christus. vers. immo & præcepit. in quo iure ab homine dispensari non potest. Couarr. de matrim. part. 2. cap. 6. §. 9. num. 10. si dispensationem interpretemur pro dissolutione obligationis. eo casu, quo materia sufficiens & idonea esset ad conseruandam, quo ad Deum, obligationem.*

b) *Couarr. cap. quamuis. part. 1. §. 3. num. 19. Mart. Fran. d. c. quanto. num. 27. in fin.*

c) *Couarr. d. §. 3. num. 8. vers. tertio ad huius questionis. & d. §. 9. num. 10. de matrim.*

THESES IURIDICÆ.

d) *t. in cap. cum ad monasterium. de statu monachor. Votum enim & iuramentum equiparantur. Fran. in cap. si vero, extr. de iureiur. num. 4.*

LXXV.

Pactum vnionis prolium semel confirmatum, nisi consensu omnibus, quorum interest, regulariter mutari non potest. a)

a) *Rick, inc. ult. de vnion. prol. per t. in l. 1. ff. de pact.*

LXXVI.

Si filiafamil. minor patri circa dotem paciscenti consensit & laesa est, per in integrum restitutionem pactio damnoſa resoluitur. a)

a) *l. denique. Diuus Seuerus. S. ergo etiam filiam f. l. 48. S. 2. facit etiam. l. si ex causa. S. in dotis. ff. de minorib.*

LXXVII.

Denique delicto alterius coniugis multa, quæ alias inter eos circa lucrum & restitutionem dotis placuere, mutantur.

a) *l. consensu. 8. S. 4 ubi gloss. C. de repud. gloss. in l. si dotem C. de iure dot. c. plerumq. extr. de donat. inter vir. & uxor.*

LXXIX.

Dos subiacet pactis & conditionibus, etiam si illa à marito ad inopiam vergente per uxorem recepta, a) aut ex metu dissipationis sequeſtrata b) fuerit.

a) *l. ubi adhuc. in fin. C. de iure dot. gloss. & Sichard. eodem num. 30.*

b) *l. si cum dotem. 22. S. si autem. 8. in fin. ff. solut. matrim. & ibi gloss. facit. text. & gloss. in l. Imperatores. 21. in fin. ff. de appellation.*

F I N I S.